משניות מבוארות

מסכת זבים פרק ה

ב) ועוד כלל אחר אמרו חכמים, כל הנשא על גב הזב, היינו עלילותו של זב, ובמקום אחר נקרא בו הזב, כגון שיש הרבה דברים שהוצרכו בינו לבין הזב, (בתיבה (שם טז, י) "וקל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא", מאי תחתיו, אם תאמר תחתיו של זב, היינו משכב,

אם היה הזב יושן על גבי העליונה, כלן טמאות במשכב הזב, ואפילו אבן דוחה על גביהן והזב ישב על גבי הארבע, דמשכב ומושב מטמאין בארבע מקומות. **ה) עשר טליות עשרה בגדים זו על גב עומד על שני כסאות, רבי שמעון אומר, אם רחוקין זה מזה, טהורין: ה עשר טליות זו על גב זו, ישן על גבי העליונה, כלן טמאות. הזב בכר מאזנים ומושב כנגדו, ברע הזב, טהורין. ברעו הן, טמאין. רבי שמעון אומר, ביחידי, טמא. ובמרביין, טהור, שאין אחד רבו: ו הזב בכר מאזנים והאכלין ומשקין בכר שניה, טמאין. ובמת, הכל טהור, חוץ מן האדם. זה חמר בזב מבמת, ומה חמר בזב עושה משכב ומושב מתחיו לטמא אדם ולטמא בגדים, ועל גבי מדף לטמא אכלין ומשקין, מה שאין המת מטמא, חמר במת, שהמת מטמא באהל ומטמא טמאת שבעה, מה שאין הזב יושב על גבי המטה וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה, מפני שאינה יכולה לעמוד על שלש. רבי שמעון אומר, ביהר. היה רובב על גבי בהמה וארבע טליות תחת ארבע רגלי בהמה, טהורות, מפני שהיא יכולה לעמוד על שלשה. היתה טלית אחת שני ידים, תחת שני רגלים, תחת יד ורגל, טמאה. רבי יוסי מאומר, הסוס מטמא ברגליו, והחמור בידיו. שמשעגת הסוס על רגליו, ומשעגת החמור על ידיו. שב על קורת בית הבד, כלים שבעקל טמאין. על המכבש של כובס, כלים שתחתיו טהורין. רבי נחמיה מטמא.**

פרק ה א) הנוגע בזב או שהזב נוגע בו, וכן המסיט את הזב, או שהזב מסיט, מטמא אכלים ומשקים וכלי שרף במגע, היינו אם נגע בהן בשעה שנגע בזב, דכתיב (ויקרא טו, ה) "ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים", בשעת מגעו מטמא בגדים שעליו, דכתיב (שם) "בגדיו", וכמו שמטמא בגדים כך הוא מטמא כלים, דדרשינן יטמא, לרבות כל הכלים, אבל לא במשא, אבל אם נשא אותן הכלים בשעת מגעו ולא נגע בכלים, טהורין, ואם פרש מן הזב, אינו מטמא בגדים שעליו. יכול יטמא אדם וכלי חרס, תלמוד לומר בבד, בבד הוא מטמא ואינו מטמא אדם וכלי חרס, דאדם אינו דומה לכלים, וכלי חרס אינו דומה לבגד, דבגד יש לו טהרה במקוה וכלי חרס אין לו טהרה. כלל אמר רבי יהושע, כל המטמא בגדים בשעת מגעו, כגון הנוגע בזב או בזבה או בילודת ובמעיותיהן ובמשכבן ובמושבן, מטמא אכלין ומשקין וכלי שרף. אם נגע בהם בשעת מגעו, הם נעשין ראשון מפני שהוא בחשב כאב הטמאה, כיון שאמרה תורה שהוא מטמא בגדים, והדיים אם נגע בדיים של אחר, מטמאן להיות שניות, ואינו מטמא לא אדם ולא כלי חרס, לאחר פרישתו ממטמאיו, היינו אחר שנגע בהן ופרש מהן אינו מטמאן, אלא מטמא משקין להיות תחלה, דאפילו שני שנגע במשקין מטמא אותן להיות תחלה מגזרת "ח דבר, לפי שהן עלולין לקבל טומאה ואינן צריכין הכשר, זורע עליהם משום משקין שנגעו בשרץ, שהם תחלה מן התורה. והאכלין והדיים שנגעו בהן, נטמאו להיות שניות, ואינו מטמא בגדים.

והיינו בהבמה העומדת, אבל מהלכת כל שעה האחד נעקר ועומדת על שלש, וטמא מה שתפתחיהם, היתה טלית אחת תחת שני שפין שהן בהמה, או תחת שני רגלים, או תחת יד ורגל, טמאה, שאינה יכולה לעמוד על שתים. רבי יוסי אומר הסוס מטמא ברגליו, היינו באריבע טליות תחת ארבע רגליו, אותן שתחת רגליו האחורות, טמאות. והחמור מטמא בידיו, היינו בטליות שתחת ידיו, אותן הטליות שתחת רגליו שלפניו. שמשעגת הסוס על רגליו, ומשעגת החמור על ידיו. ישב הזב על קורת בית הבד, כלים בכפיפה שעובקים בו הזיתים שבמשעגת הקורה על העקל. ישב הזב על המכבש של כובס, שאחר שהיו כובסין הבגדים היו משיטין אותן תחת מכבש לכובשן ולשמור קפולן, כלים שתחתיו, טהורים, שאין הזיעה בצד אחד מכביד על הכלי. רבי נחמיה מטמא, סובר אי אפשר שישב בצד האחד ולא יכביד על הכלים (ובצריך באור מה צורת מכבש שבזמנם).

ב) ועוד כלל אחר אמרו חכמים, כל הנשא על גב הזב, כלן טמאות במשכב הזב, ואפילו אבן דוחה על גביהן והזב ישב על גבי המטה ומושב כנגדו, ברע הזב, הטהורין. כיצד, אצבעו של זב תחת הנדבך, הטהורה מלמעלן, מטמא מלמטן. פרש, מטמא אחד ופוסל אחד. הטמא מלמעלן והטהור מלמטן, מטמא שנים ופוסל אחד. פרש, מטמא אחד ופוסל אחד. והאכלין, והמשקין, והמושב, מלמעלן, מטמאין שנים ופוסלין אחד. פרש, מטמאין אחד ופוסלין אחד. והמשכב והמושב המטמא מלמטן, מטמאין שנים ופוסלין אחד. פרש, מטמאין שנים ופוסלין אחד. האכלין והמשקין והמדף מלמטן, הטהורין: ג מפני שאמרו, כל הנושא ונשא על גבי משכב, טהור, חוץ מן האדם. כל הנושא ונשא על גבי הבבלה, טהור, חוץ מן המסיט. רבי אליעזר אומר, אף הנושא. כל הנושא ונשא על גבי המת, טהור, חוץ מן המאהיל, ואדם בזמן שהוא מסיט: ד מקצת טמא על הטהורה ומקצת טהור על הטמא, חבורי טמא על הטהור וחבורי טהור על הטמא, טמא. רבי שמעון אומר, מקצת טמא על הטהור, טמא. ומקצת טהור על הטמא, טהור: ה הטמא על מקצת המשכב והטהור על מקצת המשכב, טמא. מקצת טמא על המשכב ומקצת טהור על המשכב, טהור. נמצאת טמאה נכנסת לו ויוצאת ממנו במעוטו. (וכן) כסר של תרומה שהוא נתון על גבי משכב והדיר בינתים, בין מלמעלן בין מלמטן, טהור. וכן באבן המנגעת, טהור. רבי שמעון מטמא בזו:

ב ועוד כלל אחר אמרו, כל הנשא על גבי הזב, טמא, וכל שהזב נשא עליו, טהור, חוץ מן הראוי למשכב ולמושב והאדם. כיצד, אצבעו של זב תחת הנדבך, הטהורה מלמעלן, מטמא אחד ופוסל אחד. פרש, מטמא אחד ופוסל אחד. הטמא מלמעלן והטהור מלמטן, מטמא שנים ופוסל אחד. פרש, מטמא אחד ופוסל אחד. האכלין, והמשקין, והמדף, מלמעלן, מטמאין שנים ופוסלין אחד. פרש, מטמאין אחד ופוסלין אחד. והמשכב והמושב המטמא מלמטן, מטמאין שנים ופוסלין אחד. פרש, מטמאין שנים ופוסלין אחד. האכלין והמשקין והמדף מלמטן, הטהורין: **ג** מפני שאמרו, כל הנושא ונשא על גבי משכב, טהור, חוץ מן האדם. כל הנושא ונשא על גבי הבבלה, טהור, חוץ מן המסיט. רבי אליעזר אומר, אף הנושא. כל הנושא ונשא על גבי המת, טהור, חוץ מן המאהיל, ואדם בזמן שהוא מסיט: **ד** מקצת טמא על הטהורה ומקצת טהור על הטמא, חבורי טמא על הטהור וחבורי טהור על הטמא, טמא. רבי שמעון אומר, מקצת טמא על הטהור, טמא. ומקצת טהור על הטמא, טהור: **ה** הטמא על מקצת המשכב והטהור על מקצת המשכב, טמא. מקצת טמא על המשכב ומקצת טהור על המשכב, טהור. נמצאת טמאה נכנסת לו ויוצאת ממנו במעוטו. (וכן) כסר של תרומה שהוא נתון על גבי משכב והדיר בינתים, בין מלמעלן בין מלמטן, טהור. וכן באבן המנגעת, טהור. רבי שמעון מטמא בזו:

זז ממקומו וגם לא הניע את הבבלה, אלא שבא חברו והניחו עליו, טהור, עד שיסיטנה. **רבי אליעזר אומר אף הנושא** את הבבלה, ומפרש במסכת חלין (קכה. ב) דהכי פרוש דברי רבי אליעזר, אפילו במסיט אבל הבבלה אינו טמא אלא אם הנבלה למעלה למטה, אבל אם הנבלה למטה ולמעלה יהוא למעלה, אף על פי שהסיטה, טהור, כל זמן שלא נגע בה. **כל הנושא והנשא על גבי המת** המת, **ואדם בזמן שהוא מסיט** את המת בין נושא את המת בין שהוא נשא על גבי, המת טמא, אף על פי שאינו נוגע בו, והני מילי בזמן שהוא מסיט את המת, אבל אם אין המת זז ממקומו, טהור. **ד) מקצת טמא על הטהור ומקצת טהור על הטמא,** אפילו אצבעו של זב על הטהור או אצבעו של טהור על הזב, **וכן חבורי טמא על הטהורה,** כגון שערותיו של זב או צפרניו כשהן מחברין, **וחבורי טהור על הטמא,** בכל אלו **טמא,** ולא בעינן שיהא רבו של זב אלא במשכב ולא על האדם. **רבי שמעון אומר מקצת טמא על הטהור ומקצת טהור על הטמא, טמא.** ומקצת טהור על הטמא, **טהור.** ומקצת טמא על המשכב הטהור, **ומקצת טהור על המשכב הטמא, טהור.** ואף על פי שהוא נשען על כלו, טהור, עד שיגיענו רבו של זב, דכתיב (שם) "ואם על המשכב הוא", עד שיגיענו רבו של זב עליו, וכן עד שיגיענו רבו של טהור במשכב הטמא, **במצאת טמאה נכנסת לו ויוצאת ממנו במעוטו,** אם שכב זב על מעוטו נכנסת טמאה לו כלו, ואם שכב טהור אפילו רק על מקצתו יוצאה הטמאה לו. (מכאן הוא המשך למשנה דלעיל) כל הנושא ונשא על גבי משכב הטמא, טהור, ואפילו אכלין, **וכן כבר של תרומה שהוא נתון על גבי משכב והדיר בינתים, בין שהאכלין מלמעלן** והמשכב מלמטה, **בין מלמטן** שהאכלין מלמטה, **טהור,** דאין מקבל טמאה בהכסי אלא דבר שיש בו רוח חיים, **וכן באבן המנוגעת** שהיה למעלה או למטה הכסה וגיר מפסיק בינינו, טהור. **רבי שמעון מטמא בזו** הואיל ומקומה טמא, דמטמא בהלה כמת, מטמא בהכסי אפילו דבר שאין בו רוח חיים.